

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Provincia Mediolanensis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-68899](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-68899)

dem cum animi sordes, quas multos annos collegerat, confessione deterfisset, scortum, quo cum male vixerat, domo dimisit, mutatusque in virum alterum, suos amores, sua studia, in tutiorem locum vni Deo seruiens collocavit.

ADDAM aliud cuiusdam puellæ, quæ nostram Ædem frequentat, facinus sanè pium. Hæc enim cum animaduertisset mulierculam quandam, quæ viro nequissimo famulabatur, ob exortas rixarum offensiones, voluntarium interitum meditari (iam enim ascenderat fenestram, è quâ se præcipitem erat datura) cum vi cohibere non posset, humi flexis genibus, factisque ad Deum precibus, quod viribus corporis longe impar nequiuerat, orationis adhibitis machinis impetrauit.

P R O V I N C I A

MEDIOLANENSIS.

DOMICILIA habet sexdecim: Domos Professas duas, Collegia septem, Nouitiatum vnum, Residentias quatuor, Missiones duas, Socios autem vniuersim trecentos. Ex quibus numerat Domus Professa Mediolanensis triginta, Collegium Breranum nonaginta, Domus Professa Genuensis vndetriginta, Residentia Paurani quatuor, Collegium Taurinense duos & viginti, Comense duodecim Vercellense, totidem, Domus Nouitiorum Aronensis sex supra quadraginta, Collegium Montis Regalis redecim, Cremonense duodecim, Residentia Alexandrina, Ticinensis, Corsica,

Corsica,

Corfica, quinos singulæ Vitâ exceſſerunt quatuor; ad Societatem acceſſerunt decem.

DOMVS PROFESSA MEDIOLANENSIS.

ANIMARVM ſalus quantæ curæ fuerit noſtris, ea quæ ſequuntur tum domi, tum foris geſta declarant. Plures è tranſalpinis Hæreticis, vnus ex Valle Telina ad Eccleſiæ Catholicæ veritatem, per noſtrorum Catecheſes acceſſerunt. Gebennenſem quendam nec cognatorum preces, nec matris eiulatus, nec vlla terrena commoditas impedire potuit, quominus Catholicam Religionem, relicto hæreſum errore complecteretur; conſcientiæ ſtimulis, quibus per triennium in illa ſecta agitabatur, quodammodo compellentibus. Valle-Telinus autem ſui genitoris maluit dolorē, minasque contemnere, quàm ſuæ ſaluti deeſſe. Mahometani duo per noſtros primùm inſtructi, mox ſalutaribus aquis abluti, nomina Chriſto Domino dederunt. In audiendis Confeſſionibus ab ipſo vſque vitæ primordio, aſſiduè, nec ſine fruſtu laboratum; magna in multis facta mox mutatio: multæ ſublatae offenſiones, & illecebræ, occaſionesque peccandi; multa extinguenſis vitijs remedia, multa ad virtutem ſuppeditata præſidia, multa reſtincta odia, homicidia impedita multa.

IVVENIS quædam honeſta Iuriſconſultū litis cauſa adierat; is libidinis æſtro percitus, Niſi pudicitiam, inquit, perdas, litem non vinces: ad quem femina. Corpus hoc, inquit, cui ſanctiſſima hodie Euchariſtia inſedit, nullo profecto humano

mano contagio violari patiar; fixum mihi prorsus est causa, imò & vita potius, quàm pudicitia cadere. Mirum, quantas vires virtus habeat; perditum hominis repente immutata voluntas est, & ab insana cupiditate in admirationem virtutis versa, tanto ardentius opem femina tulit, quanto ea fuerat in tuenda castitate constantior. Quid multa? & pudorem femina tenuit, & causam obtinuit; vique aded non deserit eos Deus, à quibus non deseritur. Deceuerant omnino quidam, consanguineam occultissimè in puteum præcipitem dare, nisi vellet ipsis pro quibusdam fortunæ bonis, v. l. ipsa reluctante conscientia assentiri; quod facinus nostrorum interuentu impeditum, & res tota composita. Multorum simultatibus per nostros occursum. Nobilis quidam grauissimè vulneratus, hortatu confessarij illico pacem fecit.

Ad vltimum supplicium tres ducendi ex prima nobilitate, nostrorum, quos aduocarunt, adiuti monitis, tanto in morte fuerunt omnibus exemplo, quantæ in vita fuerant offensionis.

COLLEGIUM BRERANVM.

QVIDAM diuino instinctus afflatu, Societati nostræ se adiungere cogitabat, nescio quas tamen necessebat moras, licet maioribus in dies stimulis, quæ diuina bonitas est, vrgeretur: hunc aliquando tanto rerum spiritualium tedio affecit dæmon, nihil vt quietis illum, aut voluptatis capere sineret: tanto etiam erga nostros horrore perfudit, vt ne aspicere quidem nos, nisi toruè, & cum qua-

dam

quadam animi, ac sanguinis commotione posset, adedè vt in posterum, nec quemquam nostrorū alloqui, nec gymnasium adire, nec confessarium vltro aspicere statuerit. Verum cum se cōtinere non posset, quin cum discipulo è nostris, quem præcipuo affectu complecti solitus erat, rem hanc aperiret, cūque ab eo fallaciam dæmonis esset edoctus; repentè nubes illa euanuit, & pristina obseruantia in omnes de Societate nostra, simul cum animi tranquillitate redire visa est: nihil vt habuerit antiquius, quàm in eandem illico Societatem adscribi.

QVIDAM qui virtutum omnium exercitatione animum mirificè excolebat suum, incepit interdū infestissimis eisdem, atque impurissimis cogitationibus pulsari: qua in molestia (quā nullum cruciatum maiorem existimabat sibi accidere posse) vnum è nostris patribus supplex adiit, remedium oraturus. Pater blandè eum consolatus bono animo esse iubet, eique particulam donat vestis vnius sericæ, quâ B. Virginis Lauretanæ simulacrum circumamictum fuerat. Mirum quantum castitatem tuentibus Virgo opituletur, quantumque non fallat eorum fiduciam, qui in eius patrocinio conquiescunt. Digito serica illa fila alligauit magna cum pietate adolescens, omnisque turpium imaginum cohors repentè discussa est, pacatissimo remanente animo, & ad castimoniam seruandam mirificè accenso.

QVIDAM imaginem S. Ioannis Baptistæ, quæ in Templo nostro ad dexteram altaris B. Virginis dicari depicta est, visere quotidie solitus erat, Diuorūque sua vota peculiari pietate fundere; huic (quæ adolescentium instabilitas est) cupiditatibus fræna laxanti,

laxanti, nocte quadam intempeſta, per ſomnium S. Ioannes Baptiſta apparuit, ea prorsus ſpecie, figuræque oris, & corporis, qua in ſacro Templi noſtri pariete depictus erat; acriterque illi peccatorum admiſſorum turpitudinẽ obiecit, in eundem magna vi, & execratione inuectus, & vt ad meliorem frugem ſe quàm primùm conuerteret, ſuadens. Hęc tam cęleſtis, & tam grauis reprehenſio, ita adoleſcentem percellerat, & ab imo corde euertebat, vt tanta verborum fulmina ferre non poſſet, ſed ruboris pleniffimus lacrymas, & ſingultus vberimẽ, & creberrimẽ daret, inter quos rupta voce altẽ exclamare cępit, mugitibus ſimiles ſonos edens: quibus tota domus excitata, ipſeque demum ſolutus ſomno eſt. Rubore interim totus, lacrymiſque ſuffuſus, ſilentio preſſit quę viderat, & nescio quem dolorem cordis ſimulans, vbi domeſtici abſceſſiſſent, eadem hora noctis ſeminudus ſe in terram, ſimul & in preces abiicit; conſcientiaque ad multas horas excuſſã, & ad primum lucis exortum expiatã, vitam ſanctẽ inſtituit, per ſacramentorum frequentiam ad omne ſe virtutis genus comparans, & exercens. Tanti intereſt ſibi, pijs obſequijs amicitiam conciliare Sanctorum.

Nec domi ſolùm intra ſodalitiorum parietes, ſed etiam in triuijs miro cum fructu habitę à noſtris Collegialibus conciones, illicõque turmę conſitentium ad noſtra templa adductę; quas ad conciones cum quidam nobiles conſtituſſent, zelum & charitatem dicentium admirati, moderatorem Collegij adierunt, & obnixẽ, vt ſuis villis tales iuuenes ad huiuſmodi conciones concederent, poſtularunt. Quod non ſemel vacationum tempore obtinuerunt, fructu ſane non pœnitendo.

DE VEXA,

DE VEXA, atque adeo fessa ætate senex quidam ex agresti villa, multis ab vrbe miliaribus, ad nostrum Collegium venit; vnum è nostris Patribus accersit, cum quo rem ad deliberandum difficilem communicauit. Multis ab hinc annis, inquit, puellarum turbæ, quæ diebus festis ad templum doctrinæ Christianæ causa confluunt, præfectus sum à Parocho; curæque meæ demandatum est, vt eæ frequentes conueniant, & catechismum ediscant, vt modestè se gerant, nemo vt eas interturbet, nec exiguus hæctenus extitit fructus: Nuper autem tres perditis, corruptisque moribus adolentes, aliquas ex his puellis in ipsum templum persequuntur, assident, impuro nutu gestuque illarum honestatem, ac modestiam pertentant; nec, quamuis ego illos moneam & increpem, à scelere desistunt; insuper etiam minas iactant, & vitæ insidiantur meæ. Quare cum hanc amentiam ferre æquo animo non possem, contrà vero extremam hanc senectutem meam Deo dicatam planè esse velim; venit mihi in mentem optimum fore, si relicto rure Mediolanum me transferam, & xenodochio alicui vtcumque inseruiam: hanc tamen cogitationem probaturus, an ex Deo sit, huc accessi, & consilium humiliter peto. Pater collaudata senis sedulitate, ac virrute, vbi rem attentius considerasset, respondit; nullo modo videri, vt solum mutet, curamque illam, tot licet emergentibus difficultatibus, deferat: quin potius illas pro sua prudentia patienter, & constanter superet, labores hos Deo fore acceptissimos; non deesse Mediolani, qui xenodochio inseruiat, futurum autem qui puellas illas erudiat, & custodiat; quare ne dubitet in incepto perseuerare Deum enim

enim de perulantibus illis iuuenibus pœnas sine dubio sumpturum. Abijt senex tranquilliore animo, & quasi accepto, vti post dicebat, oraculo; nec illum fefellit exitus; cum enim tres illi homines insanire pergerent, paucos post menses accidit vt vnus, furto admissio, suspendio damnatus; alter exul ob multa crimina factus, sclopiis in publica via interfectus ab inimico sit; tertius eiectus à suis erret incerto solo, incertaque fama. Quo euentu bonus senex in memoriam reuocans, quæ à nostro Patre dicta fuerant; agnouit & prædicauit diuinæ prouidentia, iustitiæque vim maximam. Illud vero percommodè accidit quòd ille Pater ex nostris, qui consilium dederat, cum casu in eam villam ad concionandum accessisset, agnitus à sene sit, & palam laudatus: quæ res magnam ei opinionem conciliauit, & satis aptam ad animorum fructum viam aperuit.

MISSIONO-
VARIENSIS.

DOMVI Professæ, & Brerano Collegio missionem Nouariensem iungamus; iunctis enim quodam modo copijs vnus ex Domo sacerdos, alter ex Collegio in hanc expeditionem iuere. Quanto minus illis in oppidis nostri homines notierant, tanto maior exitit admiratio, & fructus; & par fructui de nostra Societate opinio excitata est. Ad cōfessiones tanti fiebant quotidie cōcursus, vt nostri prima luce aures darent, nec se ad meridiem vsque loco mouerent, ita vt studio persæpe tempus fallente, sacri dicendi hora, & occasio

D   præteriret.

præteriret. Certabat pœnitentium studium cum Confessariorum sedulitate : nec illi se quidem loco mouebant vel maxima ingruente pluuia (Sacellum videlicet vbi Patres sedebant, non secus ac si impluuium esset, magnam vim aque ruptis tegulis excipiebat) vt proximus quisque quàm primùm expediretur, idque cum magna significatione doloris. Vidisses non tam pluuia vestes, quàm ora lacrymis madida. Concionum verò tantus ardor, vt quibusdam in oppidis vix vllus relinqueretur, quin vitæ crimina à prima ætate repeteret: vt multæ pellices veritos toros petosæ sint; vt inter plurimos inueteratæ inimicitia finem inuenerint, simultatum auctoribus, pace facta, ad confessionem concorditer euntibus, cæterosque factionum sectatores quasi examina ducentibus: vt paciscendi, & contrahendi iniquitas ad ius, modumque legitimum reuocata sit : vt denique magna morum mutatio, & noua quasi rerum facies esse cæperit.

ILLVD vero memorandum in primis : quòd perniciosus quidam, qui inoleuerat, mos exercendi in diebus Pentecostes choreas, quod non sine magno christianæ pietatis detrimento fiebat, sublatum est. Occasio fuit eiusmodi; In his choreis quiddam accidit, vndè homicidium consecutum, ac per summum sacrilegium in templo quodam admissum est; hoc templum sanguinis effusione profanatum, dum sacratur iterum atque expiatur, noster Concionator extrema oratione, accerimè è suggestu in pessimam illam consuetudinem, quæ vt plurimorum, sic etiam huius mali stirps fuit, inuectus est; minatusque cœlestem, eamque seueram admodum ultionem, nisi omnis populus scelus illud nefarium, licet ab vno commissum, communi

muni tamen pœnitentia elueret; nullam autem fore meliorem, quam si choreæ illæ in perpetuum abolerentur. Id tanto animi ardore dixit, ut mirum populo terrorem incusserit. Accessit siue casu aliquo, siue certo Diuinæ Prouidentiaë consilio, quod statim à concione cœlum, quod antea serenum prorsus erat; nigrantibus repente nubibus vndequaque opertum, crebro micante fulgure, horrendoque sonitu mugiente, magnam vim tempestatis effuderit: qua sic perculsi omnium animi, ut de choreis in perpetuum abolendis, eodem die publico consilio, communi consensione decreuerint.

QUIDDAM ad extremum sempiterna posteritatis memoria dignum subiungam. Puella quædam nostrorum aduentu, multum putatur roboris ad constantiam, multum ardoris ad pietatem, multum lucis ad omnem viuendi perfectionem concepisse. Hęc iam tum nubilis, non summo illa quidem loco nata, summa vero virtute prædita, utroque parente orbata erat; modestia in primis formæque præstanti, altera alteri decorem addente, enitebat. Veste utebatur lacera, & pannosa, rudi vitta incultas in simplici linteo stringebat comas, ipso tamen neglectu, & incultu conspicua magis, ruinosam in ædicula sola se continens, acu & colo vitam inopem tolerabat. Huius pectus magnus Dei amor, peccati odium, & vero maximè pudicitiaë tuendæ studium occuparat. Ergo illam nocte quadam nondum concubia, inflammati libidine, armatique non tam ferro, quam scelere iuuenes obsedere; vocibus primùm, & clamoribus castissimas aures, mox ictibus, atque impetu facto ostium quassant, virginem per summum nefas raptam: Puella exalbescere primò, pauere, & quid consilij capiat, ignorare

ignoscere; ætatis infirmitas, paupertas, solitudo timidam faciebant; male materiata domus vndique admittebat insilientes, fores iam iam effriugebantur, plena omnia tumultu, & periculo. Sed nunquam inops consilij virtus, nunquam non fortis diuinus amor: vbi sensit nihil esse propius quam vt scelesti amatores fores irrumperent, è fenestra in tectum, è tecto in campum se præceps demittit; gressuque quantum poterat occulto & citato, iuuantibus tenebris longissime proripit, dum ad vicini fluminis ripas perueniat; vbi cum vltius progredi neque nox neque flumen paterentur, tota nocte sub cælo constitit, saxoque insidens ad murmur aquæ tantum soporis cepit, quantum & perturbatio mentis, & noctis frigus permisit, quousq; appetente luce, elusa impurorum libidine, domum redijt.

PRIMAM victoriam non ita multò post alter nobilitavit periculosior fortasse congressus; Vir enim quidam nobilis eius forma illectus, cum eam domum suam nescio quo astu aduocasset, in conclauis obseratis foribus clausit, infelicissimam optionem illi permittens, vt aut libidini obsequeretur suæ, aut fame inibi moreretur. Nuptæ Susannæ plane similis Virgo, nisi quòd diuertæ vtrique minæ si scelus recusarent, illi famæ, huic famis intentabantur; sed didicerat Virgo prima in victoria mortem contemnere, & se rebus præclare gestis virtus intenderat, ac fiebat maior. Quare non difficilis fuit deliberatio; audenter confirmat certum sibi esse, fame potius vitam perdere suam, quam libidinem saturare alienam. Mirum dictu: tres dies, ac totidem noctes sine cibo mansit; qua constantia scelestus ille fractus, cupidinem in venerationem vertit, & intactam, illibaramque domum

domum remisit: sed nimirum in occulto hætenus virtus mansit, nocte & penetralibus tecta; exerat se necesse est, & in lucem conspectumque omnium veniat. Tertium iam ad Virginis pudicitiam expugnandam adornatur scelus; Impurus, atque audax adolescens, ubi illam aggressus, delinire blanditijs non potuisset, vim afferre tentat; enimvero indignum id rata Virgo, nec existimans vim inferri posse virtuti, cum viam repellendæ à se labis non inueniret, cultrum, quem fors obiecit, arripuit, & quanto potuit conatu in amplexantis pectore infigans, infamem illum nexum ferro præcidit. Iudex cum de more quæreret e' saucio, quisnam illi vulnus dedisset, fœminam uti res erat detulit; quæ ad quæstionem adducta crimen iudici, si crimen fuit, simpliciter, & causam aperuit. Iudex, non diffitente altero, & pudicitiam, & magnitudinem animi in Virgine admiratus, verbis factum cohonestans; Age, inquit, si rursus te fuerit adortus, profundiorẽ impone plagam: quæ nunc fers laudem, tunc feres præmium. Ita tot, ac tam illustribus Virgo hæc nobilitata victoris, suo in flore perseverat, omnemque aggrediendi audaciam hostibus pudoris ademit.

DOMVS PROFESSA,
ET COLLEGIUM
GENVENSE.

DE ET MO quinto Kal. Nouemb. quod Collegium ante erat, Domus Professa facta est, conducta in alia vrbis regione aliena domo, in quâ Collegium commigraret. Auctum gymnasium nobilium

bilium numero, augendum etiam numero doctorum, qui maiores disciplinas profitentur. Ceterum præter ea, quæ in prioribus ædibus gesta sunt ad Dei gloriam, non exiguus etiam excursionis cuiusdam in vicina oppida, & villas fructus fuit; mirus ad Dei verbum concursus, sparsi per montes ad pascua rustici turmatim, vbi æra sonuissent, ad sacras ædes descendebant; in quibus totus dies peragendo sacro, habendo sermone, explicando catechismo, confessionibus audiendis, erigendis ad doctrinam christianam Sodalitijs insumebatur. Illud memoria dignum. Quidam ex montis cacumine nonagenarius senex, miræ simplicitatis, atque candoris, lento gradu ad templum marutinus se tulit; insolita Sacramentorum administratione, & eximia specie pietatis delectatus, sic nostrum sacerdotem compellat: Eia, inquit, Pater bacillum vides, cui hoc corpus innititur, fulcris iam opus est, nihil est propius, quam vt ruat domus; animam igitur hanc instruas, vt ad cælum velox, si Deus annuerit, subuolet. Pater blandè hominem excipiens, quiddamque solito magis in rustico senæ animaduertens, multa de virtutibus illius, ac pietate rogare cæpit; præter alia vero vnum illud altè senis animo insedissee reperit, vt mors illum quàm paratissimum offenderet: quod vt non solùm interdiu, sed noctu etiam bonus senex animo. volueret, ne fessum somnus altius opprimeret, gallum dicebat se, vt in cubiculo lecto proximus dormiret, assuefecisse, qui noctis vigiliis distingueret, & profundè dormientē suo cantu ad mortis memoriam, diuinâsq; laudes identidem excitaret. Vsq; adeo Deus, vbi vult, spirat, & in agrestibus etiam siluis frugiferas arbores aut enasce iubet, aut inseri.

H V I C

Hvrc illud etiam affine. Rusticus quidam Paterfamilias inopia rerum omnium pressus, vix labore assiduo tantum lucrabatur vt domum sustineret; erat pietati maxime deditus, & ædificationem templi ad diuinum cultum augendum vehementer promoueri expetebat; ad quam cum miser nec pecuniam conferre posset, nec diurnam operam, quippe sustinendæ familiæ pernecessariam (vide quam ingeniosa sit pietas) aliquot ex nocturnis horis somno detrahebat: quibus ad templum currens, & campanarum pulsu aliquos exciens, lapides, ligna, cæmenta per sublustres noctis tenebras subuectabat; aliquaque, quæ vsui forent magistro murario, præparabat, quod ædificium celerius surgeret, ipseque pro sua parte opus iuuaret; quæ vbi perfecisset, in ipso templo se vsque ad auroram dabat in preces, qua surgente agriculturam repetebat: dignus profecto cui terra liberaliter ad alendam familiam fruges ferat, qui tam piè singulis noctibus cælum colat.

ACCEDENTIVM ad confessionis sacramentum numerus maximus, & frequentia tanta fuit, vt obiecta trabe coercendi essent ne sacerdotem opprimerent, profectique dies, soluti operis festi viderentur. Nulla diei pars laboribus vacua; ante-meridianum tempus missa, concione, confessionibus, Eucharistiæ communicatione; pomeridianum vesperis canendis, doctrina christiana, pacificationibus; vespertinum processionibus, ac pijs sermonibus infumebatur, opere opus premente, vix vt sufficerent vires, aut dies. Nec nocti sua pars curarum, & laborum deerat; tantus erat confitentium numerus, vt domum etiam, & conclaue, nedum templum confessionis causa obsi-

derent. Inanes ac lasciuæ choreæ disturbatæ peritus; indicio est, quod cum die quodam dominico in siluam trans flumen solemnes choreas locauissent, vbi longe venientem sacerdotem nostrum, qui id rescuerat, conspexissent; illico taciti, fidibus & fistula repente obmutescens, huc illuc dilapsi sunt: quos tamen noster quasi ioco reprehendens, & vnâ recolligens, secum cum musicis ad canendas vespas duxit. Effectû est vt oppidum duas in factiones discissum, in quas vicina etiam oppida, magno illius loci damno, dissidentibus animis conspirarant, in pacem, stabili, vt speramus, concordia rediret. Et hæc foris. In vrbe vero pro ut ciuium pietas, & solertia ingentia requirunt; omni animorum contentione nostris ministerijs institum est. Domus etiam, quæ nouitijs extruitur, non parum creuit, vt non multo post speretur, Deo fauente, habitationi commoda fore.

C O L L E G I V M T A V R I N E N S E.

L A B O R A T V M est impigrè, cùm in ciuium procuranda salute, cùm in finitimorum oppidorum incolis iuuandis, qui fama Societatis per moti nos adeunt, fructûsque referunt non pœnitendos. Ex hoc numero fuit mulier, quæ in confessione nullum lacrymandi finem faciebat, præteriti pertæsa temporis, quod ad eum vsque diem, cælestis viæ ducem ac magistrum, vt in votis habuerat semper, inuenisset nunquam. Confessiones generales multæ auditæ eorum, qui quadraginta iam annis, huius sacramenti ope indigebant; Qua

Qua in re illud opinionis, quam de nobis concepitam habent, non vulgare argumentum; quod cum serio de vita mutanda, ac de pœnitentia cogitant, ad nos veniunt, quamuis antea sibi ignotos.

ALIA item mulier, quę doctrine Christianæ interfuit explicationi, tanta se illic ardore sensit non animi solum, sed etiam corporis corripere, ut se flammis comburi iactaret, & licet perfrigida tēpestate, æstiuam etiam vestem vix ferret, quietis planè impatiens, somni nihil ferè ea nocte capit, vitæ suæ noxas animo repetens; summo mane cum apud se animo statuisset peccata ritè confiteri, & domo vellet abscedere, oculis fermè capta, domus ostiū haud poterat reperire, ex vno in aliud cubiculum amenitis more cursitans: mox dolum communi hostis animaduertens, in preces effusa, quasi è somno vigilans ianuam reperit, templū ingressa nostrum eum inuenit sacerdotem orantem, à quo doctrinæ christianæ audierat explicationē, ad cuius procumbens pedes, suspirijs lacrymisque abundè manantibus, interruptis vocibus opem auxiliumque implorabat; de se ac de sua salute actum identidem repetens, nisi sibi subueniretur, quod ad eam vsq; diem belluinam plane duxisset vitam, in omni fermè flagitiorum genere volutata, nec satis sciret quam habuisset fidem. Bono animo esse iussa à sacerdote, ac peccata sua ritè expiare, octo dierum spatio cum lacrymis quotidie animi sordes egressit, tanto animi sensu ac dolore ob commissa peccata, ut non calcari ad contritionem concipiendam, sed fræno egeret, nullam dictans tam grauem pœnam reperiri, quæ tot purgandis sordibus par esset. Nec ad virtutem probandam perennis hostis defuere artes, incurfusque non vulgares, quibus teneram
adhuc

adhuc in virtute mentem labefactare, tum per se conabatur, tum per domesticos, qui tam repentinam mulieris mutationem admirari, pio animi proposito aduersabantur: sed omnibus tandem superatis difficultatibus captum tenuit iter, & nunc octavo quoque die confessionis, ac sacrae synaxis sacramenta piè admodum obit, surgitque quotidie de multa nocte ad orandum Deum, ac nullum interea finem facit doctrinae pueris tradendae institutionem probandi, cui salutem suam acceptam post Deum refert.

ALIA mulier cum periculosas auersata familiaritates virorum, seculi vanitati nuntium remisisset, viteque rationem nouam frequenti Sacramentorum usu instituisset, tam multis cepit à dæmone vexari molestijs animi, vt nullâ nec diurnæ, nec nocturnæ quietis partem caperet, plurimæque contra huiusmodi morbos tentata remedia caderent in irritum: tandem magno fidei ardore, vt ei à Confessario demandatum erat, ad dæmonem conuersa, Age igitur, inquit, teterrima bellua, facesse hinc in barathrum, tuis ego consilijs parebo nunquam. Mirum; hisce verbis ex obedientia prolatis curæ omnes, quibus agitabatur, illicò recesserunt. Multarum pudicitia, quæ in lubrico erat, consultum: plurimæ item mulierculæ, quæ corpore quæstum faciebant, è cœno flagitiorum extractæ, in tuto sunt collocatæ. Inter has vnus enituit virtus, apprimè casti propositi tenax; ex nostrorum consilio, cum ab honesta vidua domo fuisset recepta, nefarius quidam libidinis impatiens, de multa nocte cum armatis domum sepit, vimque parat; iamque occlusi ostij valuis effractis, nequaquam muliere reluctante pedem inferebat, cum infelix femina

mina

mina opis æque, atque consilij inops, auxilium implorans, tantis vocibus viciniam conciuuit, vt perditus adolescens fuga salutis suæ consulere coactus sit. tantumque valuit conatus ille ad insanientis animi audaciam frangendam, vt eius constantiam ausus non fuerit, ne tentare quidem deinceps; estque cum alijs, quæ è flagitiosa vita emerferunt, tam firmo in pudicitia seruanda animo, vt miseram potius vitam pane, & aqua certum sit ducere, quam ad priores relabi sordes.

AD fontes quoque morte plectendos, nostrorum manauit industria; ex his cum quidam adduci non posset, vt mortem æquo animo obiret, ac peccata confiteretur; mox confessarij verbis, atque adhortatione ita in alium mutatus est hominem, vt expiatis confessione peccatis, totam noctem insomnem precibus traduxerit, & quidquid diei sequentis ad suspendium vsque fluxit. Viri nobilis filia cum diu multumque egra iacuisset, frustra plurimis adhibitis remedijs, cum se intimo animi affectu B. P. N. Ignatio commendasset, ac eius etiam vestis particulam à confessario acceptam de collo suspendisset, mox recepit incolumitatem. Vxor pudicitia venerat apud maritum in suspitionem, non sua quidem culpa, sed procaci ausu viri nobilis, qui marito absente, rustici habitu clam in domum à serua, auro corrupta intromissus, cum armatis ad cubiculum dominæ penetrarat; sed irrito conatu, mulieris constantia repulsus; id vbi maritus rescivit, vt est in eiusmodi re semper in deterius suspicax hominum ingenium, expugnatam pudicitiam vxoris ratus, iniuriæ impotens, quam vlcisci aduersus sollicitatorem non posset, in vxorem effertus venenum miscet; vbi non succedit ferrum parat,

rat,

rat, sed commodè vnius è nostris interuentu fer-
rum è manibus extortum, ac multis delinitus ra-
tionibus, vxoris præsertim integritate, quam vt
certius haberet perspectam documentis curatum
est, tandem in gratiam redijt.

CvM destinatus concionator huic nostro tem-
plo, aliò missus fuisset, nec spes esset alium per
Quadragesimæ tempus substitui posse, ex tempore
alius licet imparatus, prouinciam coactus est sus-
picere, ad tuendam Societatis existimationem; cui
non vulgaris inurebatur nota apud Serenissimum
Ducem, urbemque vniuersam, si templum concio-
natoris caruisset. Onus videbatur non satis firmæ
eius valetudini longè impar; sed diuinæ placuit
bonitati, & vires & verba dare Euangelizanti: te-
nuit cursum feliciter, estque concio celebrata tum
auditorum numero, tum nobilitate Senatus,
Magistratum, ac illustrium virorum ex flore vr-
bis. Dux ipse Serenissimus vltro, non inuitatus,
non semel adesse voluit, præsertim vero cum in-
staret Serenissimorum Principum in Hispaniam
discessus; a concione sacro interfuit, dum eo in
altari eius nutu fieret, in quo Sanctissimorū Mar-
tyrum ex Illustrissima Thæbeorum legione Solu-
toris, Aduentoris, & Octauij corpora religiosè as-
seruantur. Ab iisdem patronis, liberis suis in His-
paniam profecturis, secundum precatus est iter, &
precibus, & insigni munere, calice argenteo, can-
delabris duobus ex argento affabrè factis, palla
item ex villoso holoserico purpureo, in qua trium
Martyrum imagines opete phrygio pereleganti
exprimuntur, cum casula quoque ex eadem veste
auro ornata, itecentorum fermè aureorum sumptu:
vt præter cetera non vulgaria merita in ordi-
nem

nem nostrum, monumentum illud tum suæ, tum liberorum benevolentiaë erga Societatem, apud nos esset sempiternum.

AUDITORVM porro frequentiaë respondit fructus; Quidam, ut acceptam iniuriam inimici deleteret, multos iam annos à peccatorum confessione abstinebat, veneratque in hanc urbem eo consilio, ut eadem faceret. Is cum de iniurijs in Christi gratiam condonandis concionatorem audiret differentem, ita commotus est, ut statim à concione ad pedes confessarij accideret; ritèque expiatus, & ultionem remisit, & in gratiam cum aduersario redierit. Pecunia non leuis momenti dominis restituta; inter duas familias acerbissima odia penitus restincta. Aucta domus sacra supellex piorum liberalitate, tum veste auro argentoque intertexta, pallis duabus, totidemque casulis conficiendis: tum bino conopæo ex holoserico damasceno, purpureo altero, altero candido, auro argentoque mire variato, pixide præterea pregrandi. Nec minori hæc omnia steterè, quàm trecentorum aureorum pretio.

M I S S I O L V -
C E R N E N S I S.

DV O ex nostris Sacerdotibus in Valle Lucernensi Summi Pontificis mandato, & Ducis Serenissimi impensis, in vinea Domini excolenda laborant iam pridem. Ibi cum quidam ex interiore valle hæretici à ministris incitati, plerisque Catholicis, & præcipuè Ecclesiasticis eadem, ac bonorum directionem intentarent; nostri sacerdotes,

dores, quibus illi infensissimi sunt, non rato adiere vitæ discrimen. Quo die festo noster sacerdos in pagum quendam venerat, ut Catholicis Missam faceret, & de more concionaretur, dum se ad sacrificium comparat, ecce nuntius, adesse propius grassatores illos Hæreticos, ad templum conuolare; ecce secundus nuntius, ecce tertius vno panè momento, ut perniciosissima fuga vitæ consulendum fuerit; atque tum quidem alta niue omnia obfesa erant. Eodem tempore multa incommoda perpassi sumus, cum singulis noctibus in varias amicorum ædes ad dormiendum, ut hostes lateremus, commigrandum esset, lectis, & reliqua etiam suppellectile magna ex parte comportatis; Nec facile fuit qui illos exciperet inuenire; tantus omnium Catholicorum animos occupauerat terror istorum Hæreticorum.

INTERIM ad nostros sacerdotes Taurino Archiepiscopi litteræ afferuntur, quibus monebantur, uti prudentia vterentur sua: Serenissimo Duci placere si opus esset, ut in aliqua tutissima oppida extra vallem tantisper secederent. His acceptis litteris sacerdos noster, qui missioni præerat, re Deo prius commendata, & cum altero sacerdote consultata, decernit, ne diutius amicis molestiam exhiberet, ex oppido ac valle ipsa proficisci; statim adornat profectioem; inchoata iam erant cerialia ieiunia, quo tempore quotidie sub vesperum solitus haberi sermo. Eo igitur absoluto, noster sacerdos discessionis suæ consilium exponit: & omnibus peramanter salutatis, postridie mane abiturus domum se recipit, obortis interim multorum, tum virorum, tum mulierum lacrymis. Vix Pater se domum receperat, cum se ad recitandas matutinas

tinis horas compararet: dimidia circiter hora solis post occasum, ecce tibi virorum ingentem multitudinem Patrem accersentium: adlegant primùm iurisperitum virum nobilem, qui totius communitatis nomine Patrem oret ne discedat: tum singulari affectu impellente, obsecrare. supplicare ne se deserant; aduersus hereticos polliceri excubias, quæ illos dies, noctesque custodiant; si omnino velint discedere, sibi quoque constitutum domicilium aliò transferre.

Hic primum Pater gratias agit de tanti amoris, & humanitatis significatione; dein quod rogatur libenter concedit, & de profectioe consilium abijcit: quas pollicebantur excubias nullo modo admittit, sed rogat vt rationem aliquam ineant, qua sine tanto ipsorum incommodo & sumptu, ipsi & nos tuti esse possimus; peruincunt ipsi. Itaque eadem nocte domus, in quam se Pater receperat, capit arcis more custodiri multis militibus, nec noctu solum, sed interdum quocùnque Patres exirent, eos præibant aliquot, ac ponè sequebantur armati Catholici. Contigit quadam die vt viginti quatuor circiter ex hoc sicariorum numero in pagum deuerterint: in media pagi platea propè nostras ædes offendunt armatorum manū; causam sciscitantur (quam tamen non ignorabant, vtpotè qui, per certos exploratores hæreticos, quidquid in tota valle fieret, certiores statim redderentur) respondetur, ad Patrum custodiam illam militum manum collocatam. Verbis aliquot hinc inde factis parum absuit, quin Catholici superbior aliquo hæreticorum responso lacessiti, cum illis conflixerint; Fit certior de re tota sacerdos noster, monet Catholicos eo die vespertino sermone posse

ne posse

ne posse supersederi, ne quid grauius accideret; iam enim primo campanæ pulsu de more ad sacellū populus conuocatus fuerat. Respondent Catholici secum ac catholicè velle viuere, proinde, coram illa manu hereticorum, velle se etiam illud Christianæ pietatis opus illo die obire: ad sacellum discedit Pater, cum ad centum circiter Catholici egregiè armati, & animati comitantur, recitantur litanix, sermo inchoatur. Hæretici, qui è regione sacelli in proximæ ædis atrio morabantur, visa Catholicorum constantia, & multitudine; cum primùm polliciti essent Syndico, & aliquot Catholicis, quibuscum colloquebantur, nihil se mali Patribus, nihil illi pago illaturos, silenter bini, & bini discesserunt.

T R E S aut quatuor, abiurata hæresi, hoc anno Catholicæ Ecclesiæ se aggregarunt. Inter hos vir fuit sexaginta circiter iam annorum; hic salutationem angelicam, & Crucis signum, quæ à puero, dum Catholicè in tota valle viueretur, didicerat, nunquam intermiserat; narrabat hic, duabus nostri Patris auditis concionibus, conciones ministrorum à nostris valdè diuersas esse, hoc maximè, quod vitia nunquam reprehenderent, ad virtutem nunquam cohortarentur. Disputatum sæpius cum hereticis publicè etiam, & frequenti corona, & æstate quidè frequentius post cœnam, dum in platea Catholici mixti hereticis auram captant, & familiares miscent sermones; magnum ex huiusmodi disputationibus Catholici & gaudium, & fructum pèrceperunt; profligatis ita hæreticorum omnibus argumentis contra Catholicam veritatem, vt obmutescerent. Hortati sunt vehementer nostri, tum publicè in concionibus, tum priuatim, ad frequentem

quentem vltimum sacramentorum; & cum dies aliquis festus solemnior instaret, misso seruo per singulas ferè ædes. Deo laus glacies inde cæpit dissolui. Plures hoc natali Domini communicarunt, quàm frequenter solent in Paschate. Dominica infra octauam Corporis Domini, noster sacerdos in sacello toto die exponi voluit sanctissimum Sacramentum, quod toto anno exponi nunquam solet, nec asseruari quidem in pixide. Ornauit egregiè sacellum: mane absoluto sacro, circumlatum est per viciniorem, & nobiliorem pagi partem sub umbella, magna comitante populi multitudine: concursus fuit ad sacellum tantus, vt ad multam noctem patere necesse fuerit. Data opera est vt vbique Christianæ doctrinæ habendæ studium, quod planè iacebat, erigeretur. Disciplinatorum congregationes vbi olim fuerunt, reuiuiscunt; Societates etiam, quas vocant Sanctissimi Sacramenti, & Rosarij renouantur; templa, sacella reparantur, & ornantur; ad quæ omnia nostri non verba tantum, sed operam, & partes eius celeemosinæ, quæ ad ipsorum sustentationem à Serenissimo Duce suppeditatur, contulerunt.

C O L L E G I V M
C O M E N S E.

SCHOLÆ augentur in dies numero discipulorum. Tres sunt congregationes sanè frequentes, prima nobilium virorum, discipulorum altera, tertia opificum; ex his singulis fructus ad Dei gloriam magnus. Cœnobium Virginum, quæ Comi plurima, adiuta & expiata confessionibus; iuuantur

E etiam

etiam in dies adhortationibus nostrorum, neque Cænobia tantum, sed vrbs reliqua; septem in templis assidua Christiana doctrina traditur; pauperes qui, ære alieno oppressi, in carcere detinebantur, opera nostrorum subleuati. Ciuitas vniuersa mirum quantum Societatem nostram amplectitur, & colit.

C O L L E G I V M
V E R C E L L E N S E.

EX discipulis duo in nostram Societatem, alij in alias religiosas familias admissi fuere; Conuictorum Collegiū iam omnino dilapsum, nostrorum diligentia restitutum; mulier à viro per aliquot annos malè accepta, mortis etiam terrore adiecto, nisi sui copiam nonnullis faceret, nunquam se de virtutis statu, dimoueri passa est; sed morti paratissima, quò constantior, propositique in dies esset tenacior, crebrò Sacramenta obibat, quæ animosiozem & fortiozem illam semper dimittebant. Quidam singulas Beatissimæ Virginis effigies, de via salutare peculiari sibi precatione consueuerat; Exceptus ergo insidijs aliquando ab inimicis, ad matris pientissimæ opem supplex confugit, nec frustra; nam vario ictu concisis vestibus, ipse tamen euasit incolumis: postea nostri Patris hortatu, cum inimicis in gratiam redijt. Nobilis quidam vir per tres & viginti annos pellicem occultam tenens, nullius vnquam suafu & auctoritate, ab illa abstrahi se passus fuerat: noster, quod separatione obtineri non poterat, coniunctione perfecit, maxima totius ciuitatis cum
admira-

admiratione & plausu, ipsismet exilientibus propè gaudio, quod ex antiqui hostis faucibus crepri fuissent, eo potissimum tempore, quo vehementius suauem diuini numinis vim repellebant.

MORIBVNDÆ feminæ sacerdos quidam è nostris adfuit, quæ per annos complures, varijs ex doloribus grauitè laborans, decumbebat; Hanc in sacra expiatione veram Dei famulam comperit, quæ mirum in modum ex diuina voluntate cruciatâ se tot angoribus fuisse lærabatur; quippe cui dominicam orationem percurrenti, religioni esset verba illa proferre, Sed libera nos à malo, quod putaret se illis verbis à Domino petere, vt tolleretur dolor, quem ipsa amplificari potius veller, quàm minui: itaque Christianæ fiduciæ plena obiit, nostrorum nunquam officio destituta. Nostra opera adiuti nonnulli tum viri, tum feminæ, ex pellicatu emerferunt, edocti quam potissimum ratione vitæ castimoniam sectari possent; ex quibus mulier, quæ per viginti vnum annos voluntario crimine obstricta, à sacra tamen pœnitentia & synaxi nunquam destiterat; quæque, scelus vlciscente Deo, dum sacra hostia tolleretur, eam, quodam quasi velo obductis oculis, videre nequibat, etsi reliqua omnia circumquaque posita cernebat: hæc generali confessione expiata à nostro sacerdote, omni sublato velo, pristinum, eundemque gratissimum recuperavit aspectum.

Ab altero lucuplete viro, cum pellex nec amicorum suafu, nec eorum, quibus obtemperare tenebatur, auctoritate abstrahi posset, noster in eius se, data opera, consuetudinem insinuauit; paulatimque effecit, non solum vt feminam à se ablegatam benè collocaret, sed vt pecuniam, quam

antea in eandem flagitiosè profundeat, mox in Christi pauperes sanctiùs, ac religiosiùs erogaret. Quædam verberibus adigebatur ad facinus, cuius causa cõfessarius, cum eius expediendæ ratio nulla inueniretur, cæpit verberibus sibi sponte inflictis Deo supplicare; verbera priora exitio, hæc salutifere, siquidem Deus occasionem obiecit, qua aliud commigrans & locum, & scelus reliquit.

TENTARAT sæpius multiplici ratione virginem quandam pagi vnius Dominus, qui cum nullis illam flectere neque pollicitationibus, neque minis posset, ingenti munerum vi, patri ut sibi ad flagitium traderetur, persuasit; hic verò, ipso nequior dæmone, per mensem varijs eam rationibus sæpius oppugnavit, at expugnauit nunquam. Tandem cum delitescentem aliquando comperisset, districto gladio, mortem, nisi assentiretur, minitari cæpit; At illa forti animo in parentem, tanquam in nefarium satanæ ministrum, acerrimè inuehens, professa est apertissimè, sibi quidem necis magis quàm sceleris placere consilia: nec ita multo post, ex luporum teterrimis faucibus Dei ope, nostrique Patris opera extracta fuit. Plures qui in mutuam cædem conspirauerant, inuicem reconciliati; ex quibus duos erant, qui aliquos, quorum interdum familiarissimi putari volebant, noctu certis horis, locisque dispositi, duobus perpetuis mensibus ad necem præstolabantur: hi nostri sacerdotis opera ad concordiam adducti, & pœnitentiæ Sacramento lustrati sunt.

DOMVS NOVITIO-
RVM ARONENSIS.

DIEBUS templo nostro solemnibus, frequen-
tissimus hominum concursus fuit ex finitimis
etiam pagis, præcipuè ad Confessionem, & sacras
epulas accedentium; ipso verò Sanctis Gratiniano,
& Felino tutelariibus sacro die, quidam morbo gra-
uissimo affectus, ita vt pedibus ingredi nequirit,
omnino Diuorum munere repente conualuit. No-
uitius, dum Christianæ doctrinæ capita præcipua
explicat, narrauit de quodam, qui, quòd peccatorū
numerum in confessione subticuisset, æternis infe-
rorum supplicijs addictus est. Nec inanis narratio
fuit; Quidam enim, quem eius fortè rei pupugit
conscientia, decem & octo annorū seriem retexens,
nouam per confessionem vitam instituit; Duo
item consimili nouitiorum sermone permoti, ge-
nerali animam confessione expiarunt. Vir turbu-
lenta suspitione perflatus, magno impetu in vxo-
ris necem ferebatur; iamque sicam veneno infe-
cerat, cum, re cognita, vnus è nostris & præfens pe-
riculum depulit, & magnam inter coniuges con-
cordiam stabiliiuit. Femina nonnullæ à turpi
quæstu abductæ, multè vi eius vini, quod germinat
virgines, ad castimoniam solidatæ; quarum vna,
dum domi suæ agerentur chorez, in remotissimum
conclauē se abdidit, vbi se acriter verberans, alie-
næ leuitatis pœnas sponte sumebat, nec vnquam
adduci potuit, vt incompositæ illi corporis iacta-
tioni, ac moribus interesset. Multè etiam magno
animi ardore iciunia, flagra, cilicia, similisque pœ-

nas expetunt; vnum addam extremo loco, quod magno, & quidem merito, omnibus tyronibus exemplo fuit. Reuerendissimus Nouariæ Episcopus, cum quendam sacrae sue ditioni subiectum pagum viferet, perhumaniter ad nos diuertit, neque teneri ab vilo potuit, quin à prandio tyronibus se associans, lances cum illis lauaret ac tergeret; grandis profecto hospitij merces, tam insigne demissionis exemplum.

C O L L E G I V M
M O N T I S R E G A L I S.

MA G N A quædam pietatis, & industriæ videtur nobis quodâmodo indicta necessitas, tanta hic in existimatione sumus apud omnes, seu pietatis, seu doctrinæ; tanta ciuitatis vniuersæ in nos obseruantia, a qua hoc anno bona summa nobis ad Bibliothecæ, ac templi vsum, atque ad sacram pixidem donata. Nouus Antistes, & Serenissimus Princeps, certatim nos beneficijs, & humanitate deuinciunt; vterq; ad nos veniens, oratione & epigrammate, Antistes etiam Dialogo exceptus. Omnia Christiana doctrina iam personant templa, plateæ, villæ, montes; In plateis conciones haberi captæ; rei nouitas theatro digna visa est, vnde quæque è fenestra prospectantibus. In summo templo, toto fere anno, noster multos concione permouit. ita vt primarij quidam eius fidei se totos, penitensque commiserint, Christiano in posterum instituto vitam gesturi. In medijs montibus mirum quantum habitæ conciones profuerint; agrestium hominum greges, qui nunquam sacri oratoris vocem audierant,

audierant, ad verbi Dei gustum & pietatem incitati: quos repente tanta rerum diuinarum lux, tantus erratorum dolor, tantus æterni ignis terror inuasit, vt per confessionem expiati cuncti, longo ordine (quod admirationi maximæ, ne dicam miraculo fuisse visum est) ad Deiparæ sacellum se tulerint, Christi corpus inibi cum lacrymis multaque pietate susceperint. Sanctimoniales femine crebris adhortationibus ad animorum concordiam, pietatem, & religiosarum legum obseruantiam reducæ. Multi antea vitam generali confessione retexerunt; mulierculæ complures à voluptatum cœno liberatæ; & ab adulteris, quæ arte, quæ consilio at stractæ pellices. Quidam aduersario struxerat insidias, is postero die necandus erat certo in loco, nec euadendi modus. Admonitus sacerdos è nostris, parato malo subtraxit hominem; tum sublatis odijs, rebûsque compositis, vtrûmque ad penitentia Sacramentum adhortatus, ad meliorem vitam traduxit; Alter quòque hosti moliebatur cædem, iam iamque erat inferenda; sed in melius nostrorum operâ mutata consilia sunt, odiæque deposita.

PROVISVM est hoc anno saluti miserrimi cuiusdam, qui a dæmone ita obsidebatur, vt, illius posse manus effugere, nequaquam videretur. Hic eam incolebat vrbis partem, quæ in montis radicibus collocata, Breduli nomen accepit; tantisque rei familiaris angustijs vrgebatur, vt cum sibi non esset quo suam, vxoris, liberorûmque ægerrimam vitam toleraret, biduum, triduum quandòque cum familia ita traduceret, vt nihil vnquam cibi caperet, aut portionis. Id ærumnosæ vitæ genus cum aliquamdiu sustinuisset, ne suos liberos fame

cruciatos, intereuntelque videre cogeretur, desperationem fermè in consilium cogitationum suarum adhibens, in agrum ad ligna, sarmentaque colligenda exiit; quibus diuenditis suæ, domulque calamitati depellendæ, nummulos aliquos auferret. Eunti occurrit formam rustici hominis indutus dæmon, quò pergat sciscitatur, acerbi mæroris causam inquiri, eius leuationem pollicetur, sibi modò vni adhæreat, nummos porrigit, benignissimèque iuuenem deuincit, tum ad arborem deductum, a qua ligna amputaret, conscendat, ex eaque præcipitem seipsum vt det, hortatur idque præstitisset, nisi prætereuntes homines, furtumque illius increpantes, vehementiùsque minitantes iam iam affore Dominum arboris, qui illum malè acciperet, lignis amputandis, susceptoque proposito remouissent.

PAVCVLIS in humeros lignis sublaris, domum repetens, cum acceptos nummos quæreret, nullibi- que inueniret, eadem specie dæmonem obuium habuit, fidem fraudatam postulantem, qui accepta pecunia suæ seruituti se dedidisset, tum iubentem vt se præcipitem daret ex arbore non audisset, ideòque, violata fide, aiebat se ex eius conspectu proripuisse. Is è contra amissam pecuniam querebatur, simulq; excusabat sese, quod prætereuntium minis exterritus, coactus fuisset ex arbore, iisdem cernentibus, descendere. Ecce tibi pecuniam, ait dæmon, quam surripui ipsemet, quòd mihi parum fidelis videre: quòd si optas miserum hunc statum euadere, hic crastina die hac ipsa hora te exspecto; faciam prorsus ne vlla vnquam in posterum egestate premaris, nec inter infimæ plebis quisquiliis numereris. Postera igitur die cum data hora ad conditum locum perrexisset, dæmonem ibi præstolantem

tem offendit, qui eum in lubricum ac præcipitem montem deduxit, ibique repente augustissima specie, auri argentique miro quodam splendore collucentem principem virum indutus, quem equitum superbissimus chorus stiparet, se offert, ostenditque aulam regiam circumquaque fulgentem aureis laquearibus, sericis aulæis, pretiosa suppellectili; illarum diuitiarum se profiteretur auctorem; Christum ei exprobrat, qui, tanta rerum omnium inopia oppresso, ne exiguam quidem opem suppeditet; affirmat, si illis perpetuo beatus frui velit, vnam esse viam, ipsum sequatur, dictoque audiens sit. Deum igitur Opt. Max. in primis eiuret: ad hoc, pudore ac rei fœditate deterritus homo, difficilem se aliquamdiu præbuit; verum illum suæ mentis impotentem, quâ hortando, quâ pollicendo, diabolus ad indignissimum omnium facinus adegit. Diaboli ergo hortatu impulsuque, Deum Opt. Max. sacrum Baptisma, ac sacrosanctum Christi corpus ita eiuravit, vt perceptum, se pedibus proculcatum promitteret, ac sponderet.

Hoc non contentus dæmon, Deiparam Virginem vt detestaretur, edicit; ille tantum scelus vt committeret, adduci numquam potuit. Tunc dæmon, quod non nisi vita functum in suorum aulicorum numerum cooptari posse affirmaret, præcipit, vt ex altissima rupe se præcipitem perturbare ne vereatur, locumque subeat, vt rem conficiat. Affuit illic pulcherrima specie matrona, cæruleis induta vestibus, lincam sub axilla gerens telam, quæ subeundum vitæ discrimen amenti obijciens, conata est eum deterrere, ne permaneret in incæpto; nec antè illinc se mouit, quàm à scelere reuocatus, miser ille in urbem rediret. Miratus ipse

ipse dæmon se vinci, atque eludi, & occasionem eripi è manibus, excandescit vehementer, proficiscenti in via occurrit, pusillum animum arguit, qui feminæ vnus vocula inflecti se facile adeo fuerit; mortem, ni pareat, minitatur. Post hæc, vt propalam omnes adhibitas artes, vim, suasiones, insidias in cassum sibi celsisse vidit, non quidem abiecta spe vincendi, soluit obsidionem, sed alia ratione dolis, cuniculisque grassari constituit. Inter grauissimas ergo curas, graui pressum mæstitia ita iacentem, vt nulla res mitigare dolorem posse videretur, inuadit hominem; atrocem, ac sequam immitit cogitationem, vt ad luctus, miseriasque finendas, aut è fenestra cubiculi semet præcipitem det, aut in puteum deiciat, aut alia simili ratione mortem consciscat: Fecit ast diuina prouidentia, vt quidam semper interuenirent, quibus coram violentas sibi manus inferre non auderet.

TANDEM prioribus certaminibus nihil se profecisse videns dæmon, in Breduli xenodochio versanti se obtulit, domicilijque tigna auro interlita, è quibus torques aureæ innumeræ pendebant, pauimentaque nummorum aureorum aceruis redundancia ostendens, talibus cum verbis inuasit: Quamdiu in pedore isto ac macie iacebis? Si me audis, laqueo animam cripias ex vitæ mortalis ærumnis; tua erunt, quæ vides. Homo præsentis spectaculo, argumentorum vi atque copia, panè extra se positus, accipit funem, quem commodissime aptatum porrigebat; altero catenæ, quæ è camino pendebat, laquei capite illigato, altero ceruices præligat, reductoque a terra corpore obruisset omnino spiritum, ni strepitu catenæ excita mulier, quæ xenodochium tractabat, ac in
proximo

proximo cubiculo erat, irrupisset in aulam, & vicinos conuocasset, qui fracto laqueo vinculis mortis miserum dissoluerunt, in lecto que collocarunt. Qui vbi pristinas vires recepit, ac respirauit, nihil se doloris habuisse testatus est: ac non multo post à dæmone cum cæpisset obsideri, itaque excuti, vt qui aderant, mirarentur, ac pænè exanimarentur, firmissimis catenis quattuor lecto alligatus, manicisque vix repressus est. Aduocantur sacerdotes, atque è sacra familia nonnulli, admoventur remedia superiora corporeis, adhibentur exorcismi, humilimæ ad Deum preces funduntur, nihil inexpertum relinquitur, quod homini liberando conferre possit: dices inde iuuari dæmonem, vnde vinci superarique debuerat; vehementius hominem vexare, & exagitare cœpit.

ARMIS omnibus nequicquã adhibitis, accersitur Societatis medicus P. Rector, qui sacris medicamentis depellat dæmonem, & miserum corporis animique saluti restituat. Quamprimum energumenum adit, maxima cum mulierum, tum viro- rum in xenodochium eum prosequente multitudine, iacenti spem salutis ostentat; litanias ad diuinum auxilium implorandum, & quinquies orationem Dominicam, ac salutationem Angelicam recitanda curat, coram sacratissima Christi crucifixi effigie; tum dimissa multitudine, solus cum energumeno agens, noxis, per confessionem, illum expedire animum iubet, nequicquam, salubre consilium capessenti, inferno obstante hoste. Verum impendente coactus nocte, confessione in sequentem diem iustis de causis dilata, discedit. Quæ, cum humani generis aduersario, infelix nocte illa subierit certamina, vix dici potest: modò namque in-

mirata

insitata rabie in eum inuadebat, vt crepturus illi vitam videretur, ipsumque suffocabat; modò nisi sacerdoti obligatam fidem reuocaret, mortem minitabatur; modò verbera miscens minis, a peccatis sacerdoti detegendis absterrere hominem, & abstrahere conabatur; modò immanitate facinoris proposita, pœne in desperationē adducebat; modò strepitus atque terrificos horrores admouebat, identidem vociferans suæ ipsi potestati permissum, neminemque crepturum.

SEQUENTI die per homines, qui vt miserum tuerentur, in somnem cum illo noctem traduxerant, & grauioribus dæmonis prælijs, quæ constanti semper animo sustinuit, adfuerant, edoctus pater, ad hominem se confert diurnam eius moram expostulantem; quem vbi spei plenis verbis recreauit, quoniam per confessionem se Deo cœpit conciliare, vt eandem absoluat, Deumque placare penitus insistat, admonet. Aures ille dat, confitentem longè abripit dæmon; referre à patre iubetur, nullumque ei negocium facessere; paret, homo captam confessionem persequitur. Ea perfecta, Pater optimum ratus, ante absolutionem quæsiuit ab energumeno, an eius esset voluntas, vt vexatorem diabolum pedibus suo nomine protereret? annuente illo maxima cum difficultate, quòd linguam teneret aduersarius, centies ipsum conculcauit. Qui despectum se, contemptumq; vbi vidit, miserum hominem acriter adeo institit vexare, ad parietem allidere, in sublime vnà cum grauiissimi ponderis strato abripere, ad summum ferè lacunar eleuare, vt mirum plane videretur. At iubente patre, tandem a vexatione destitit. Pater deinde vt hominem, nihil omnino pœnarum, rerumque

rūmque quas imposuisset, recusantem vidit, ea edocuit, quibus Deum placaret, cœlestesque a se iras auerteret, & miserimæ seruitutis iugum a suis ceruicibus per omnem æternitatem depelleret, absolutionemque impertiuit. Statim diabolus excessit, homine pœnè exanimi relicto, qui receptis viribus, liber & incolumis ad Deiparam Virginem a Vico, gratias acturus profectus est, vbi vitæ maculis denuo confessione sacra elutis, in Dei genetricis, cuius opem fuit expertus, sese tutelam tradidit.

COLLEGIUM CREMONENSE.

CÆSAR Specianus Episcopus perseuerat in benè merendo de Collegio nostro; nam voluit etiam hoc anno in templo maximo concionatorè ex nostro ordine, qui quadragesimæ tempore, quotidianis concionibus primas tulit, & auditores permouit. Eiusdem hortatu Ecclesia cæpta est ædificari in Sanctorum Martyrum Marcellini, ac Petri honorem; qui licet sint ex Ciuitatis patronis, & magnam corporum partem, tanquam patrociniij pignus hic habeant, tamen in eorum memoriam Ecclesiam Ciuitas nondum ædificarat: ipseque Episcopus solemnè ritu primum lapidem iecit in fundamenta die quinto octobris, multa pollicitus, quæ pocul dubio, vita comite, ad Dei gloriam est præstiturus.

RESI-

RESIDENTIA ALEXANDRINA,

LABORES nostrorum augentur in annos singulos; generales porrò vitæ totius confessiones ad octoginta supra centum, nec tamen fuimus plures tribus, ijque concionum ministerio tum in templo maximo, tum in nostro impediti. Quartus in summo templo per Quadragesimam quotidianas habuit conciones, frequentissima & libentissima ciuitate; cum enim vetere instituto, in eo templo Religiosi ex varijs familijs, quæ hic domicilium habent, sine ordine concionari soleant, hoc anno, post orbem confectum, denuo expetita Societas est communi consilio ciuitatis; quod vt in posterum semper fiat, publico statuto decretum. Meretrices duæ ad meliorem frugem, ex flagitiosa vita reuocatæ. Quædam etiam adolescentula, ne in simili turpitudine volutaretur, effectum. Hæc non ignobilis, ætate iam nubili, victa importuni hominis precibus, pollicitationibus, muneribus, fugam è paterna domo, quocunque amator ille asportare voluisset, meditabatur. Occurrit autem opportunè sacerdotis nostri charitas, qui puellam ex impuritatis faucibus eripuit; & sacramentis munitam, aduersus pertinacis hominis improbitatem, tueri non destitit.

RESI;

RESIDENTIA TICINENSIS.

SECUNDVS hic est annus cùm ad hanc urbem accessimus, nec obscure significat diuina Prouidentia velle se, vt in ea Societas figat pedem; siquidem binæ domus donatæ nobis sunt, vbi & sacellum ad dispensanda Sacramenta, Christianamque doctrinam, erectum est. Aliqua etiam summa legato, aliqua testamento relicta, aliqua elemosinæ nomine collata; & sacris vestibus, vasis, imaginibus, ad religiosos sacrarij vsus impensa. Nos contra vicem omni religionis officio rependimus.

PROVINCIA LVSITANIÆ.

NVMEROSIOR nunquam, nec prole sua felicior Lusitania, quippe quæ domicilijs tredecim, socios hoc anno recensuit sexcentos, & quadraginta. Olisipone in domo professa quattuor & sexaginta. In collegio sexagenos. Conimbricæ duo de triginta supra ducentos. Eboræ, maiori anni parte, centum & quinquaginta. Bracaræ septem & triginta. In Collegio Brigantino alteram & viginti. In Portuensi duo de viginti. Totidem in Funchalensi. In Angrensi duodecim. In Algarbiensi domo nouem; totidem Villauicosæ in domo etiam Professorum. In Residentia S. Michaëlis sex.